

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. IV. De Ne Prælati vices suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

mentalis tantum sit, cum opere subsecuto, quia nempe actum externum adjunctum habet, etsi ex nullo signo exteriori appareat esse Simoniam, oritur ex illo obligatio restituendi, non quidem ex Jure Ecclesiastico, quia Ecclesia non judicat de internis, sed ex Jure naturali, quod nullibi negatur, *Suar. cit. l. n. 52*. Ratio est: quia omnis acceptio externa, quæ ex se injusta est, & procedit ex intentione injusta, obligat ad restitutionem: sed Simonia ista, de qua loquimur, etiam mentalis est talis, quia procedit ex injusta intentione proportionata materia, & imperat actionem injustam, per quam inferitur damnum ei, à quo accipitur pecunia contra justitiam, ergo obligat ad restitutionem, V.g. si quis recipiat pecuniam, vel aliam rem temporalem, probabiliter credens dari illam, ut pretium rei sacræ, seu spiritualis, etsi nullum pactum interveniat hujus simoniæ intentionis: is injustitiam committit, quia

nullum habet titulum justum retinendi pretium acceptum, & retinet rem alienam, cum per talem dationem non sit translatum dominium pretij; adeoque damnum inferit alteri, & consequenter ad restitutionem tenetur, licet interverit tantum Simonia mentalis, sed quæ actum externum injustum involuit, & imperat. *Suar. cit. c. 59. n. 46*. Et ita quando in *cit. c. ult. h. r.* absolute, & indistincte dicitur, Simoniam mentalem, quæ nullo pacto procedente, solo affectu animi committitur, non obligare ad restitutionem, seu restitutionem, id limitandum est, nisi concurrat injustitia. Simile est in usura mentali, quæ ad restitutionem obligat, & Jure naturali, & in judicio animarum, id est, in foro conscientiæ, *cit. cap. Consultuit. de usuris*, quia injustitiam continet, ergo similiter obligat Simonia mentalis, quæ annexam habet injustitiam, sed de hac re plura infra *Tit. 19*.

T I T V L V S I V.

NE PRÆLATI VICES SUAS, VEL ECCLESIAS, SUB ANNUO CENSU, CONCEDANT.

Hic Titulus veluti Appendix præcedenti subjungitur, in quo de alia quadam specie Simoniae agitur.

§. Vnicus.

An, & sub qua pœna prohibitum sit Prælati Ecclesiasticis vices suas, id est, Jurisdictionem suam sub annuo censu, sive pretio concedere? & an etiam proventus Ecclesiarum sub annuo censu locari possint?

I. E priore questione agitur in primis in *c. Præterea. l. h. r.* quod est desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III, *cap. 15*. Nam quidam Episcopi pro certa pecuniæ quantitate vendebant Episcopalem jurisdictionem quibusdam, qui Decani vocantur (id est, Presbyteri rurales, qui spirituales jurisdictionem habent, *Gl. hic v. Decani*, & solvebant certam pecuniam annuatim Episcopo, ut jurisdictionem Episcopalem exercere possent in quibusdam Parochiis, *Gl. hic v. Quantitate, & Hostiens. v. eod.*) ideo statuit Concilium, ut qui de cætero hoc præsumpserit (scilicet emere, seu recipere per pecuniam talem jurisdictionem ab Episcopo) officio suo privetur, & Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat: ut in eo puniatur, in quo peccavit, *Gl. fin. hic*. Ratio est: quia jurisdictio Episcopalis, cum sit spiritualis, vendi non potest, absque Simonia, ut patet ex dictis tit. præced. imò nec temporalis juris-

dictio vendi debet, ne subditi graventur, & judicia subvertantur, *Auth. Ut Judices sine quoquo Suffragio fiant, in princ. Versic. Administrationes. collat. 2.* quamvis id non sit Simoniacum, sed turpe, & illicitum lucrum, *Abb. hic. n. 1*. Est autem Constitutio hujus c. Juris antiqui declaratoria, & apponit tantum novam pœnam; ideoque quoad hanc non extenditur ad præterita, sed ad futura tantum: nam antequam illa emanavit, jurisdictio Episcopalis vendi non poterat, *Abbas hic n. 2*. Huc pertinet, quod etiam sancitum, & prohibitum fuit in Concilio Tridentino *Seff. 25. c. 11. de refor.* ubi dicitur: non liceat etiam jurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus, per se, aut alios, exercere, aliterque concessionem, etiam à Sede Apostolica factæ, subreptitiæ censeantur.

II. Porro etsi Episcopus, vel alius similis Prælati sit Simoniacus, si alicui, pretio recepto, vices suas, id est, jurisdictionem Ecclesiasticam committat: non tamen Vicarius, vel alius ab Episcopo constitutus, ut vice ipsius jurisdictionem exerceat, si pro illo officio pecuniam recipiat, Simoniam committit. Ratio diversitatis est: quia Vicarius locat Episcopo suas operas, & sic debitum sui laboris, & operæ stipendium, ac salarium recipit, cum nemo cogatur suis stipendijs militare, *c. Cum ex officij. 16. de præscript.* At verò Episcopus, qui Vicarium constituit, si pretium accipiat ex eo, quod suas vices ipsi committit, censetur vendere suam jurisdictionem; imò potius debet ipse dare stipendium, sive salarium Vicario, quam ab eo pecuniam accipere, præterquam

quodd id cederet in gravamen subditorum: nam Officiales hujusmodi, ut ultra pecuniam, quam dare debent Episcopo, aliquid lucrentur, facile extorquerent per fas, & nefas pecuniam à subditis, *Abb. hic n. 4. Aror. p. 3. l. 12. c. 14. q. 1.* Ex quo inferit, Simoniam etiam ab eo Episcopo committi, qui Vicarium constituit eo pacto, ut ille minus stipendium accipiat, quam aliàs ipsi deberetur: vel eâ lege, & conditione, ut Episcopus accipiat aliquam partem proventuum, qui spectant ad Vicarium, ratione officij, quo fungitur: hoc enim est accipere pecuniam, non tanquam stipendium, sed tanquam pretium pro spirituali officio, quod alius præstat, adeoque Simoniacum est.

III. Similiter in *c. Quoniam. 2. h. t.* quod est desumptum ex Concilio Turonensi, dicitur: quoniam quidam Episcopi, & Archidiaconi ad agendas vices suas, (id est, jurisdictionem exercendam) & causas Ecclesiasticas terminandas quibusdam Decanis, seu Archipresbyteris sub annuo pretio committebant: (v. g. committimus vobis jurisdictionem ad nos spectantem usque ad annum, eo tamen pacto, ut nobis centum libras argenti solvatis, reliquum verò lucrum erit vestrum. *Hostiens. hic V. Sub annuo pretio*) quod in gravamen Sacerdotum, & subversionem judiciorum redundabat: inde Concilium prohibuit, ne de cætero id fiat: si quis verò id fecerit, à Clero removeatur (& sic officio suo privatur, ut supra c. 1.) Episcopus autem, qui hoc sustinuerit, (quia tacet, ut censum promissum percipere valeat) canonicè puniatur: scilicet pœnâ depositionis, cum nota infamiæ, quæ est pœna Canonica Simoniaci, c. 2. de Simon. c. ult. caus. 1. q. 3. *Abb. hic in fine:* & sic amittit etiam talis Episcopus potestatem hujusmodi officium cõferendi, juxta c. 1. h. t. *Hostiens. hic in fine.* Ratio hujus Constitutionis est: tum quia jurisdictio Ecclesiastica est quid spirituale, cum à DEO sit, *Matt. 16.* eamque Episcopus, ratione officij sui, gratis exercere debet; adeoque Simoniam committit, si illam vendat, *Gl. hic V. Pretio:* tum quia talis venditio, seu locatio jurisdictionis redundat in subditorum gravamen, & subversionem judiciorum, ut hic dicitur, quia Decani illi libras argenti solvendas Episcopo per fas & nefas extorquebant à Clericis subditis, & sic illos gravabant, & judicia evertabant; quia sæpe, loco personalis, sive corporalis pœnæ, pecuniariam solvendam ex rebus imponebant, *Hostiens. hic V. Gravamen. & V. Subversionem.*

Hinc colligitur, quodd Episcopus, vel alius Prælatum vendens jurisdictionem etiam temporalem, si eam habeat ab Ecclesia, Simoniam committat, quia talis jurisdictio censetur spiritualis dependenter, cum procedat, ac dependeat ab Ecclesia, vel ejus Capite S. Pontifice, *Suar. l. 4. de Simon. c. 20. n. 19. Barb. hic num. 4.*

IV. Præterea in *c. Quoniam. 3. h. t.* quod etiam desumptum est ex Concilio Turonensi, refertur, quodd in quibusdam locis consuetudo contra SS. PP. Institutiones introducta, ut sub annuo pretio Sacerdotes ad regimen Ecclesiarum, seu curam animarum constituantur: (quod Simoniacum est, c. Salvator. 8. caus. 1. q. 3. *Gl. hic V. Regimen. & Hostiens. hic V. eod.*) ideo prohibet Concilium; id

de cætero fieri, quia dum Sacerdotium (id est, Prælatum, sive Rectorem, *Gl. fin. hic. & Hostiens. V. dem.*) sic venale exponitur, æternæ salutis premium non consideratur: sed solum ad temporarium lucrum, & pretium attenditur, *Hostiens. hic V. aterna.* Ex quo patet, quodd Prælatum, vel Rectorem Ecclesiarum non debent pro pretio dari, nec tales esse: quamvis ab initio possint Ecclesiæ censuales, c. Scientes. 3. & c. Prohibemus. 4. *Gl. fin. hic. & Hostiens. in fine.*

V. Quod verò ad posteriorem questionem pertinet, de illa agitur in *c. Querelam. 4. & V. habetur*, quodd quidam Rector Ecclesiæ Magistri G. eandem Ecclesiam, id est, obventiones, proventus illius Ecclesiæ locavit usque ad septennium, sub certo censu annuo pendendo usque septennium, præstitit fide ab ipso Rectore Magistro, quodd nullam injuriam, vel gravamen usque ad dictum tempus super illa Ecclesia ipsi illaturus: qui tamen contra præstitam fidem, unius anni spatium, ipsi Ecclesiam auferre persumpsit: ideo mandat Papa Alexander III. Episcopo Exonensi, ut si ita esse constiterit, Rectorem illum compellat, ut præfatam Ecclesiam restituat, & usque ad tempus constitutum, pro inter eos convenit, ipsum eandem Ecclesiam mittat possidere.

VI. Ubi pro declaratione hujus c. notandum, quodd hoc loco statuitur, procedit, spectat ad communem antiquum, secundum quod fructus, redditus Ecclesiæ, vel beneficii licitè locari possunt plures annos, non tamen ad longum tempus annorum, sive ultra novem annos: hoc dicitur juxta *Extravag. Ambrosiosè in Pauli 11. de rebus alien.* ubi ea usu recepta est, non possunt ecclesiæ, seu redditus Ecclesiastici locari ultra triennium sine licentia S. Pontificis. Quamvis *Constitutio sol. c. 16. n. 6. in fine. Redoanus tract. de rebus alien. q. 58. n. 44. & seqq.* & alij nonnulli per Constitutionem illam solum prohiberi locum rerum Ecclesiæ, uti sunt fundi, & prædiorum, autem fructuum, seu reddituum Ecclesiæ, locari; illi enim possunt locari, etiam ultra triennium quando res Ecclesiæ locantur, transmittuntur sive ipsum utile dominium rei; non autem commoditas fructuum transferatur in commodatarium; ideoque posse Rectorem locare fructus beneficii ad vitam suam, quæ sententia probatur per Constitutionem illam in puncto juris veteris. Contraria verò videtur in puncto juris veteris, quia dicta Constitutio prohibet generaliter, locum res, & bona Ecclesiastica locari ultra triennium, qui fructus beneficiorum sunt etiam res, & bona Ecclesiastica: tum quia ibi excipiuntur tantum fructus, & bona, quæ servando servari non possunt, & bona, quæ servando servari non possunt, fructus, & bona ultra triennium servari possunt, triennium locari non possunt. Atqui fructus beneficiorum, qui post triennium primum nascuntur, possunt servari, etiam post triennium, vel post servari in illud tempus, quando nascuntur, & non possunt locari, vel alienari ultra illud tempus, ei præsentem pecuniam, anticipatis solutionibus fructibus plurium annorum recipientes, sed fraudentur alimentis, ad quæ sunt deputati fructus Ecclesiarum, id quod etiam in magnum Sacramentum

In beneficio præjudicium redundare posset; ideo-
que merito est prohibitum. *Barb. de offic. Episc. alleg.*
91. n. 20. & in *Collect. hic n. 2. infine.* Verum de hoc
piura dicta sunt supra lib. 3. tit. 13. & tit. 18. idem.

VII. Notandum 2. Si fructus, seu proventus
temporales Ecclesiarum proveniant ex jurisdictione
Ecclesiastica, non possunt vendi, aut locari sub an-
nuo censu, seu pensione, ipsi jurisdictionem exercen-
ti, etiam si vendantur, vel locentur seorsim à juris-
dictione: nam qui tales fructus venderet, jurisdi-
ctionem, ex qua proveniunt, in venditam non relin-
queret, *c. si quis. 7. caus. 1. q. 3.* Si vero fructus, &
obventiones huiusmodi non proveniant ex jurisdi-
ctione; tunc licet vendi, & locari possunt, sub an-
nuo censu, etiam jurisdictionem exercenti, dum-
modo ipsa jurisdictio non vendatur, ita ut contra-
ctus non pœmisseantur, sed jurisdictione simpliciter
committatur, seu concedatur: fructus vero, & pro-
ventus separatim vendantur, vel locentur, *Arg. c. Ad*
questiones. 6. de rer. permitt. Hostiens. in c. 1. V. De cæ-
tero. h. t. & Joan. Andr. ibid. n. 2. Fagnan. in c. 2. h. t.
n. 13. & 14.

VIII. Notandum 3. Et si jurisdictio Episco-
palis, vel spiritualis non possit vendi, vel sub annuo
censu concedi, ut dictum, quia ex officio gratis ad-
ministrari debet: tamen redditus, seu proventus ex
bonis Ecclesiasticis provenientes vendi possunt, &
locari sub annuo censu, quia ipsi fructus, cum sint
temporales, etiam aliàs vendi, & locari possunt, ut
constat ex *tit. c. ult. h. t. Gl. fin. ibid. & Hostiens.*

IX. Porro ad materiam Simonie etiam perti-
net illa quæstio, de qua fuscè agit *Fagnan. in c. 1. h. t.*
an sit Simonia, quod S. Pontifex exigat Annatas, hoc
est, integros fructus primi anni, qui ex Episcopati-
bus, Prælaturis, aliisque beneficiis vacantibus colliguntur, si annui redditus beneficii summam XXIV.
aureorum excedant, de quibus actum supra lib. 3.
tit. 1. §. 1. c. 1. §. 1. n. 364. & seq. quomodo juxta Con-
cordata Germanie §. Placet. sint solvendæ: Ad quam
respondetur, huiusmodi Annatas exigere, &olvere
nullo modo esse Simoniam, nec contra Jus Divi-
num, neque Ecclesiasticum, sed ex iustè, ac ratio-
nabiliter exiguntur, ut ostendit *Azor p. 2. l. 7. c. 12.*
& Fagnan. cit. l. Idque probatur 1. quia & olim
Summo Sacerdoti, & Pontifici Legis Veteris à mino-
ribus Sacerdotibus, & Levitis decimæ decimarum
suarum ex Divino præcepto solvebantur, ut habetur
Numer. c. 18. Cur non igitur etiam Summo Sacer-
dote, & Pontifice Novæ Legis à reliquis Ecclesiæ Mi-
nistris possit exigere Annatas? 2. Omnibus Eccle-
siis, & Clericis Beneficiis Diocesis suæ potest Epi-

scopus imponere, & ab ijs exigere charitativum sub-
sidium pro suis necessitatibus; cur non etiam Papa
possit simile subsidium petere à Clericis, qui est Epi-
scopus universalis Ecclesiæ? 3. Potest S. Ponti-
fex, cum alicui confert beneficium, fructus illius re-
servare, vel ex toto, vel ex parte, in alterius indigen-
tis subsidium, vel pensionem beneficio imponere;
quod igitur in alterius gratiam facere potest, id jure
etiam poterit in commodum Camere suæ, vel suo-
rum Ministrorum necessarijs indigentium, quibus
sua stipendia debentur.

X. Ubi præterea notandum, quod Annata exi-
guntur, & solvantur, non pro ipsa collatione, seu
provisione beneficii, tanquam pretium, aut merces
conferenti debita, adeoque non pro ullo jure spiri-
tualis, aut spiritualibus annexo, sed pro ipsis fructi-
bus primi anni beneficii vacantis merè temporalibus
ad se pertinentibus, quos sibi iusto titulo Papa re-
servat, partim in subventionem suæ dignitatis, &
Sedis; cum enim omnium inferiorum Pastorum, &
Clericorum curam gerat, æquitas naturalis dictat,
ut de communi alatur: tum in sustentationem Mi-
nistrorum, seu Officialium, quorum opera est ne-
cessaria in Ecclesiæ per totum orbem diffusa guber-
natione. Quare in exactione, & solutione Anna-
tarum non venditur Titulus beneficii, nec jus per-
cipiendi fructus ex beneficio, quæ spiritualia sunt;
nec fructus debiti Beneficiario, qui sunt juri spiri-
tuali annexi, hæc enim omnia gratis dantur; sed
venduntur fructus temporales, qui beneficio non
sunt annexi; sed ab eo separati, & distincti, ut æs
alienum, & onus beneficio vacanti impositum, &
adjunctum, in quo nulla iniustitia committi potest:
quia Papa vendit, quod suum est, & provius emic,
quod suum non est: nec etiam ulla species Simonie
hic intervenit, quia venditur, quod temporale est, &
à spiritualibus juribus separatim, *Fagnan. cit. l. n. 99.*
Idque ex eo confirmatur: quia, si beneficium, sive
sit ex Majoribus, & Consistorialibus, ut Episcopa-
tus, vel Abbatia: sive ex alijs Minoribus, intra un-
num annum, bis, aut sæpius vacet, & illud successi-
vè duobus, vel tribus conferatur, Annata non exi-
guntur, nec solvi debent, nisi semel, quod clarum
signum est, illas non solvi pro collatione beneficii,
sed pro fructibus primi anni Papæ reservatis. Unde
nec solvi debent Annata ex distributionibus quoti-
dianis, tametsi magni sint valoris, juxta *Extravag.*
Cum nonnullæ. 11. §. Præterea. de præbend. Inter com-
munes. quia hæc non veniunt appellatione fructuum,
c. unic. de Cleric. non resid. c. fin. de concess. præbend. in 6.
Fagnan. cit. l. n. 94.

T I T V L V S V.

DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID
EXIGATUR PRO LICENTIA DOCENDI.

Agitur in hoc Titulo de alia quadam exactione pretii, quæ speciem Simonie ha-
bet, videlicet pro licentia docendi: nam scientia est donum DEI, c. Reverti-
mini. 65. §. Si quis doctus. caus. 16. q. 1. c. Non solum. 11. caus. 1. q. 3. adeoque
tanquam res spiritualis non videtur vendi posse. Extat hic Titulus etiam in
Clementinis.

§. I. An